

## Kodály Zoltán a Zenepedagógusok Nemzetközi Szövetségének díszelnöke

Nyilatkozat az interlocheni konferenciáról

A Zenepedagógusok Nemzetközi Szövetsége (ISME) idei konferenciáját augusztus 18 és 26 között tartotta a Michigan állambeli Interlochenben. Szónyi Erzsébet zeneszerző, a magyar küldöttség vezetője hazaérkezése után nyilatkozott az MTI munkatársának:

— Zeneművészetünk és a magyar zenei oktatás eredményeinek elismeréséül Kodály Zoltánt választották az ISME díszelnökévé. A nemzetközi testület az iskolai zenetanítás minél szélesebb körű elterjesztését szorgalmazza. E tekintetben világviszonylatban rangos helyen áll Magyarország, nálunk ugyanis a 8–16 éves fiatalok közül mintegy 36 ezren vesznek részt zenei képzésben, 108 zenei tagozatú általános iskola működik és az összes zeneiskolák száma országosan 2 ezer 200 körül jár.

A világ 44 országából összegyűlt több mint ezer zenetanár elismeréssel fogadta a tájékoztatást, hogy zenei általános iskoláink nem művészképzésre hivatottak, hanem arra, hogy széles skálájú zenei műveltséget nyújtsanak.

A konferencián együttesen hatvan előadás hangzott el az általános zenepedagógiai kérdéseken túl olyan érdekes témákról, mint a távolkeleti népek zenéjének tanítása, a népzene térhódítása az iskolai tantervekben és a ma zenéjének megismertetése a tanulókkal. A tanácskozási programot minden este koncertekkel egészítették ki. Kadosa, Sugár, Járdányi, Hajdú, Tardos és

a fiatal Láng István szerzeményei osztatlan sikert arattak.

Még egy érdekes mozzanat: a budapesti ISME-konferencián szerzett nevelési tapasztalatok alapján Észtország fővárosában, Tallinban zenei általános iskolát nyitottak két évvel ezelőtt és azóta tartják a kapcsolatot a budapesti testvériskolákkal. A most induló tanévben pedig kilenc alapfokú zenei iskola kezd meg működését Torontóban — ugyancsak a magyaroktól kapott pedagógiai útmutatás szerint.

Az ISME legközelebbi konferenciáját Versaillesban rendezik, 1966-ban.

## Hogyan lesz a salakból vas?

Minden szénrel dolgozó hőerőmű mellett salakhegyek tornyosulnak. Ez felesleges, holt anyag és sok helyet foglal.

Az NDK-ban egy kutatócsoport K. Zauberlich professzor vezetésével rájött, hogy a barnaszén hamuja vasércet tartalmaz. Természetesen nem egészen ércet, hanem vasoxidot.

Az első kísérletek azt mutatták, hogy a tudósok helyes úton járnak. A vasoxidot a meddő kőzettől elválasztó mágneses szeparátor tartályában ötvenkét százalékos dúsított vas-„érc” maradt vissza. A kísérleti be rendezés már naponta mintegy 10 tonna dúsított vasat szolgáltat.

## A Sorbonne magyar professzora

Beszélgetés Szabolcsi Miklóssal

Magyar irodalmat a francia főváros világhíres egyetemén mintegy hatvan esztendővel ezelőtt, 1902-től Kont Ignác adott elő. (Ady is járt Lédával olykor óráira — kíváncsiságból.) 1912 óta, mikor Kont meghalt, csupán nyelvőrak voltak, lektori működés folyt a Sorbonne-on. Tavaly ősszel azonban a 158 tagú bölcsészeti kar hat külföldről meghívott, úgynevezett vendégprofesszora közé, belga, brazil, izraeli, lengyel és svéd professzorok mellett magyar irodalomtanár is került az ősi egyetemre. Tavaly októberben kezdte meg előadásait Párizs egyetemén századunk magyar irodalmáról dr. Szabolcsi Miklós akadémiai levelező tag, a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtörténeti Intézete 20. századi osztályának vezetője, a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem tanára, az ismert József Attila-kutató és kritikus.

### József Attila párizsi nyomai

Most rövid órákra tudtunk találkozni, együtt röjök a Quartier Latin, a diáknegyed szűk utcáit, s miközben József Attila párizsi nyomait mutogatja nekem, s megpihenni leülünk az egyetemnek a Rue des Ecoles felé vivő folyosóján, vallatom őt párizsi élete, munkája, eredményei, tervei felől. (Most érkezett vissza hosszú országjárásról feleségével és fiával, s holnap reggel már utazik Strasbourg-ba, hogy fölszólaljon a nemzetközi modern filológiai kongresszuson, ahova egyébként régi barátját, egyetemi társát, Halász Elődöt, a mi egyetemünk bölcsészkarának dékánját is várják.) Emlékeztetem, hogy évekkal ezelőtt a Szépirodalmi Könyvkiadó már kiadványtervében hirdette könyveskéjét József Attila Párizsban címmel.

— Kissé elcsúszott terv volt. Két hétig voltam akkoriban kint Párizsban, sok mindent felderítettem, de aztán rájöttem, mennyire kevés egy könyvhöz. Azóta, most, behatóbban tanulmányoztam azt a szellemi környezetet, amely 1926–27-ben József Attilát itt alakította.

A színhelyek viszonylag könnyen kideríthetők voltak. A Párizsba érkező József Attila, nyilván Cserépfalvi Imre segítségével, először a katolikus negyedben, a Vatikán-szállóban, a mostani Studio hotelben, az Öreg Galambdúc utca (rue de Vieux Colombier) 4. sz. alatt lett szállást. (Hamarosan emléktábla kerül falára.) Szilveszterig lakott itt, 1927 újév napjától átköltözött a negyed egyik legjellegzetesebb, ősi kis utcácskája, a Halászó Macska híres utcája mellett, az Hotel de la Huchette-be (10, rue de la Huchette; ha jól fordítom: Kis Sütőteknő utca). Élete itt zajlott a Szajna bal partján, az egyetem, a szállás és a Vöröskereszt tér (Carrefour de la Croix Rouge) közti háromszögben. Ez utóbbi volt akkoriban a baloldali politikai és művészeti irányzatok találkozó, vitaközpontja. A Párizsba érkező költő első pillantása a Vatikán szőlőből a Szent Sulpice templom öreg tornyára esett (Ady is ennek harangszavát hallhatta túl a tornyon, az Hotel des Balconsban, nem pedig a Sorbonne kapujánál, mint Bölöni vélte), de a másik sarkon

már egészen más szellemi élmények várták. Itt ismerkedett meg az anarchista-kommunista mozgalommal (Union Anarcho-Communiste), melynek — ezt Szabolcsi most kiadványaik átbüvarlásából állapította meg — ez éppen a legkollektivistább szakasza volt. Itt szerkesztették Le Libertaire címmel eszméi lapjukat, s itt azt a másikat is, az Esprit Nouveau-t, melyben egyik francia nyelvű verse (Egy átlátszó oroszlán) megjelent. Ekkoriban születtek a Proletárdal (Chant de prolétaires), a Párizsi anizs, a Kis-zombori dal, a Szabados dal...

### Mit jelentett?

Szabolcsi megtalálta az Esprit Nouveau egykori szerkesztőjét, a flamand származású Michel Seuphorth, az absztrakt mozgalom teoretikusát. Emlékezett még József Attilára. Kapcsolatba került Szabolcsi Jean Maitronnal is, a francia anarchista mozgalom historikusával, aki monográfiát írt e korszak sokszínű, bonyolult, kusza baloldali áramlatinak történetéről. Megígérte, hogy a francia rendőrség iratai között különös gondot kutat, hátha fölbukkan az idegenekről szóló jelentésekben József Attila neve.

— Mit jelentett az ifjú költő számára a párizsi év? — kérdezem mintegy összefoglalásul Szabolcsitól, aki immár befejezettnek tekinteti József Attila itteni életszakaszának vizsgálatát, s a részletek ismeretében sommázon szólhat.

— Szellemi élményeket, izgalmakat, újdonságot, megismerkedést a marxizmussal, leninizmussal, sok új eszmével áramlattal — s ugyanakkor végtelen egyedüllettel, idegenséggel, árvasággal ebben a nagy városban; millió ember közt élt, mégis magányosan. Ezt az érzést segített nekem is megérteni az itt töltött esztendő. Kétszer annyi idős vagyok, mint József Attila volt akkor, feleségem is itt van velem, és mégis: amikor megjönnek az őszi esők, itt lesz a havat ritkán, de vigasztalan, álmos, ólmos esőt annál bővebben hozó tél, engem is lever...

Igen, a klíma, az időpazarló távolságok (hiába van kocsija itt az embernek, nem halad vele, nem tudja célszerűen parkolni), a másfajta koszt — nehéz ezt megszokni a magyarnak. Szellemesen, mégis meghatóan ír erről párizsi emlékezéseiben Nagy Endre is, a híres konferanszié.

### Heti három magyaróra

— Ez volt a kutatómunkád, S mi volt tennivalód, mint a Sorbonne vendégprofesszorának?

— Kezdem azzal, miféle magyar oktatás folyik a Sorbonne-on. Ginter Károly lektor magyar nyelvre tanítja az érdeklődőket. Sauvageot professzor ugyancsak vendégeként finnugor nyelvészetet ad elő. Rám a magyar irodalom megismertetése hárul, heti háromszor egy órában. Az első kollégiumom: Magyar irodalomtörténet. Ebben századunk irodalmának nagyjairól, Adyról, Móriczról, József Attiláról adtam elő. Az ajánlott olvasmányok egy részéből külön kollégiumon szövegelemzést végzünk, az idén

Petőfi verseiből és Mikszáth egyik regényéből. Olvasmányul javasoltam még Ady és József Attila válogatott verseit, Móricz Rokonok című regényét, Kosztolányi Esti Kornélját. Végül az ún. kutató szeminárium a magyar irodalomtörténettel behatóbban foglalkozni akarók, leendő magyar specialisták képzését szolgálja.

— Kikből verbuválódnak a hallgatók?

— Számuk változó, de 15–20 a „törzstag” irodalomtörténeti előadásaimon. Van, akik az előnyelvet főiskoláján Sauvageot-tól tanultak magyarul, s tanulmányaik befejezése után idejönnek, hogy elmélyítsék nyelvi és irodalmi tudásukat. Egy másik réteg René Etiemble professzornak, az újkori világirodalom egyik tanárának tanácsára jött hozzám: ők műfordítással foglalkoznak, ezért érdekli őket irodalmunk. Ismét mások általános nyelvészetet tanulnak, s az ottani órákon kapnak indítást, hogy a magyar irodalomba is belekössenek.

Annál inkább, mert éppen ennek a tanszéknek a professzora, a magyarul kitűnően beszélő Jean Perrot a gazdája a Sorbonne magyar stúdiómainak, az ő irányítása alatt, az általános nyelvészeti tanszék keretében folyik a magyar nyelvi és irodalmi oktatás. Nagy öröme volt Szabolcsinak, hogy amikor híre ment, milyen kitűnően tud a vendégtanár szabadon franciául beszélni, Jacques Voisine professzor, a világirodalom tanára átadta neki saját két óráját, hogy kétszáz hallgató előtt beszéljen a magyar költészet és próza jellemző vonásairól. Kedves volt, amikor törzshallgatói szép ünnepséggel zárták a szemesztert. De leginkább mégis annak örül, hogy Adyt sikerült néhány emberrel megszerettetnie, és sikerült három-négy magyar specialistát útnak indítania.

### Meggyökereztetni a magyar irodalmi oktatást

Terve is annyi csupán, hogy megszilárdítsa az elért eredményeket, meggyökereztesse a magyar irodalmi oktatást a Sorbonne-on. Ez nem kis dolog, ha tudjuk, hogy a népi demokratikus államok közül egyedül a lengyeleknek van tanszékük itt. Ez öt-hat éves munka. Az ő megbízatása két évre szól. De mint hallom: egy év alatt szinte „teljesített tervet”. Amint elterjedt híre kitűnő francia tudásának, vidéki egyetemek, társadalmi intézmények sorra hívták előadni. Szabolcsi nem volt hajlandó nyilatkozni, de másoktól hallottam: úgyszólván valamennyi vidéki egyetemen ismertette már irodalmunkat. Ő szerényen „TIT-munkának” nevezi ezt, s úgy érzi, miután megalapozta Párizsban a magyar irodalmi oktatást, hivatását teljesítette. Szeretné, ha októbertől fölváltaná valaki, s ő hazajöhetne: igaztájk itt-hon elmaradott tennivaló, a debreceni tanszék, az irodalomtörténeti intézet ügyei, saját kutatómunkája.

— Alig várom, hogy neki-ülhessek József Attila-monográfiám második kötete irásának. Ebben dolgozom föl a költő párizsi esztendejét is.

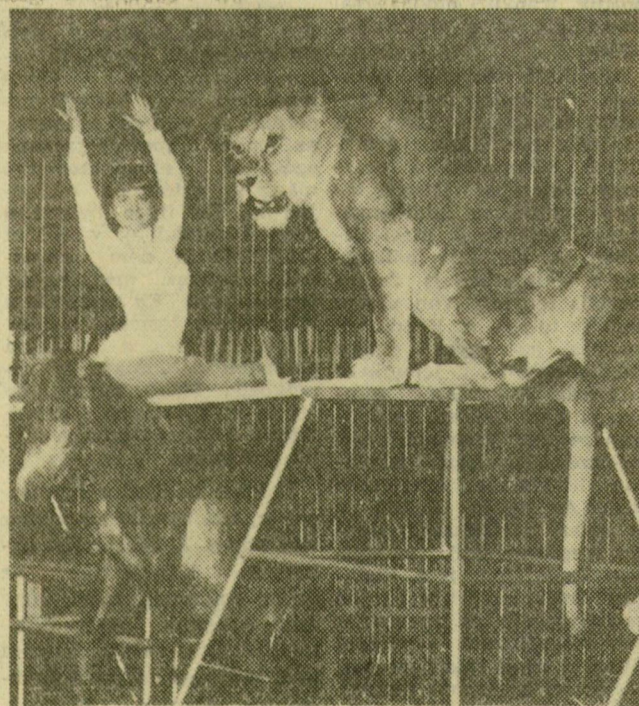
PÉTER LÁSZLÓ

## Napkeletről vadnyugatig

Ezzel a címmel mutatkozott be „telt ház” előtt pénteken a világhírű német Probst-cirkusz Szegeden. Többhónapos fővárosi vendégzereplésük szinte fantasztikus kasszasikere után itt sem panaszkodhattak: már a premier előtt minden jegy elkelt — majdnem minden előadásra.

Maga a cirkusz, Rudolf Probst magántársulata — kissé egyoldalú programmal rendelkezik. Szinte valamennyi számukban az állatidomítás legkülönfélébb trükkjeivel kápráztatják el a nézőt, s ebben a tekintetben valóban mesterei a szakmának. Monika Probst és Egon Böhlend pónirevűje, Rudolf Dajnert motorozó medvéi, Jack Hilton és 13 társa cowboyrevűje, a kausuklány Regina lélegzetelállító figurái Wolfgang Kersten oroszlanektrében — méltán arattak nagy sikert.

Csak kicsit fárasztó lett volna a „sok „állati szám”, ha... Hanem egészenének ki a programot kitűnő magyar artísták. A Jászai-díjas Simon Tibor, aki amerikai televíziófelvételért Oscar-díjat is kapott, Európában egyedülálló trapézszonglór. Tetszett a hat Tünde — valamennyien pesti kislányok — drótkötélbalettje is. A



Regina kausukmutatványa az oroszlanektrében

két Armon — Franko Sándor villanyyszerelő és Paray Kornél géplakatos — tulajdonképpen amatőr: egyikük sem végzett artistaképző iskolát. Erőmutatványuk azonban a hivatásosoknak is di-

cóságára válna. Franko Sándor áprilisban 10 méterről lezuhan, 18 csontja összetört, egyáltalán csoda, hogy életben maradt — mégis minden különösebb izgalom nélkül küszölt fel péntek este a Kolozsvári tér légtérébe. „En vagyok a legboldogabb a világon, hogy újra élek és újra dolgozhatom” — lelkesedett az előadás után. Artistasors — artistaöröm.

Velük együtt a Probst-cirkusz valóban kitűnő együttes — részolgált az előzetes híverésre.

N. I.

Értesítjük kedves vendégeinket, hogy az

### újszegedi partfürdő

szepember 5-től naponta reggel 9 órától délután 6 óráig tart nyitva.

x K 424

Szegedi Fürdők és Hőforrás V.

Pamutnyomóipari Vállalat Szegedi Textilművek Gyára keres azonnali belépéssel

### fűtésszerelő szakmunkást

Jelentkezni lehet a szegedi textilművek munkügyi osztályán.

x S 96 724

### Azonnali belépéssel alkalmazunk

kőműves, ács szakmunkásokat, építőipari gépkészítőket, segédmunkásokat a szegedi, szatmári, kisteleki, ástóthalmi, kiskundorozsmai és üllési munkahelyekre.

Teljesítményberezés van, különlési pótlót fizetünk. Jelentkezni lehet: Csm-i Tanács Építőipari Vállalat Szeged, Tolbuhin sugárút 73. szám alatt.

x V 91 408

### Fahulladék

(szelvény) és

### tűrészpör

elszállítható befizetés ellenében Alföldi Bútorgyár, xk. 12 023 Cserzy M. u. 11.

### TIT nyelvtanfolyamok

és

### helyesírási tanfolyamok

Indulnak. Beiratkozás és tandíjbefizetés (32 óra 90,- Ft) 64 óra 180,- Ft) szeptember 5-8-ig reggel 8 órától este 7 óráig a TIT Kárársz u. 11. sz. alatti irodájában. xK. 423